

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

Економічні проблеми сталого розвитку

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції студентів
та молодих учених імені професора Балацького О. Ф.
(Україна, Суми, 28–29 квітня 2020 р.)

Суми
Сумський державний університет
2020

УДК [330.34+330.336](063)
Е45

Рецензенти:

Л. Л. Гриценко – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів і підприємництва Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету;
Є. В. Мішенін – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Сумського державного університету

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 13 від 26 червня 2020 р.)*

Е45 **Економічні** проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених імені професора Балацького О. Ф. «Економічні проблеми сталого розвитку» / за заг. ред.: Т. А. Васильєвої, О. В. Шкарупи. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 383 с.

До збірника ввійшли матеріали щорічної науково-практичної конференції «Економічні проблеми сталого розвитку» імені проф. О. Ф. Балацького, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних молодими вченими та студентами різних країн із наукових напрямів, пов'язаних з економічними, управлінськими проблемами сталого розвитку в різних сферах актуальних наукових досліджень і практичній діяльності інститутів та сучасних організацій.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів, докторантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки й теорії управління.

The collection consists of materials from annual International scientific-practical conference “Economic Problems of Sustainable Development”, but this year it’s devoted to 80-years anniversary of Prof. Oleg F. Balatsky to his memory. The abstracts represent the results of scientific research applied in different countries in different spheres corresponded to the economic and managerial problems of sustainable development of actual activities of the institutions and modern organizations.

The conference is intended for academic scholars, scientists, representatives of HEIs, students, Ph. D. students, Post-Docs and all who is interested in scientific and practical problems of modern economics and management.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2020

© Сумський державний університет, 2020

<i>Павленко О.О., Максименко І.О.</i>	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	139
<i>Деміхов О.І., Самодай К.С.</i>	ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ПОЛЬЩІ ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ	142
<i>Деміхов О.І., Нестеренко М.</i>	НОВІ СТАНДАРТИ НАВЧАННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ – ПРІОРИТЕТ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ДЕРЖСЛУЖБИ УКРАЇНИ	144
<i>Жулавський А.Ю., Третьак Т.В.</i>	ВІДНОВЛЮВАНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ: ЕКОЛОГІЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ	147
<i>Кобушко Я.В., Майборода О.В.</i>	ФАНДРАЙЗИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ	149
<i>Кобушко Я. В., Валух А. В.</i>	ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	152
<i>Деміхов О.І., Мальонкіна І.С.</i>	ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	155
<i>Матвєєва Ю. Т., Лісовська Д.В.</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАЗУ ІДЕАЛЬНОГО КЕРІВНИКА	157
<i>Мартинець В.В., Пилипенко А.Ю.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	160
<i>Майборода Т. М., Алексенко В. О.</i>	ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА БАР'ЄРИ ЕФЕКТИВНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ ЩОДО ЇХНЬОГО ПОДОЛАННЯ	162
<i>Воєводін О.С., Смоленніков Д.О.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ	165
<i>Котенко С.І.</i>	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ:	168

БАР'ЄРИ ЕФЕКТИВНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ ЩОДО ЇХНЬОГО ПОДОЛАННЯ

к.е.н., асистент **Майборода Т. М.,**
студентка **Алексенко В. О.**
Сумський державний університет

Як показують дослідження, люди, зайняті в управлінні, витрачають на спілкування приблизно 80 % свого часу. Спілкування – це процес взаємодії хоча б двох людей, який спрямований на взаємне сприйняття, на встановлення і розвиток взаємозв'язків і надання взаємовпливу на погляди і поведінку.

На відміну від дружнього спілкування в ділове люди вступають при необхідності і дуже часто від успішності ділового спілкування залежить успіх компанії. І якщо з одними діловими партнерами налагодити контакт досить легко, з іншими можуть виникнути певні труднощі. Часто людина зіштовхується з тим, що її слова сприймаються співрозмовником у неправильній формі, не зважаючи на всі старання та докладені зусилля. Складається враження, що партнер встановлює для себе бар'єри, через які слова проходять у зміненій до невпізнанності формі, або не проходять взагалі.

Бар'єри спілкування – це психологічні перешкоди, що виникають в процесі спілкування і перешкоджають взаєморозумінню. Вони можуть бути пов'язані з характерами людей, їх поглядами, манерами, індивідуальними та мовними особливостями. Існують наступні види бар'єрів:

1. Перцептивний бар'єр – це бар'єр сприйняття. На ефективність комунікації безпосередньо впливає настрій, з яким з нами ведуть розмову. Байдужий тон і незацікавленість, які видаються мовою тіла, відбивають бажання у співрозмовника вести з вами розмову. Він стає невпевненим в успіху бесіди.

Щоб уникнути перцептивного бар'єру, потрібно почати розмову з позитивних нот і утримувати їх протягом усієї бесіди. Також не будуть зайвими ширі посмішки, доречна жестикуляція та обов'язковий зоровий контакт зі співрозмовником.

2. Інший вид бар'єру – поведінковий. Причиною неприязні з боку співрозмовника може бути пишномовний тон. Якщо при веденні бесіди вся інформація проходить через призму поблажливості, це шкодить комунікації і псує враження про співрозмовника. Принижена самооцінка також може бути причиною виникнення бар'єру.

Для уникнення потрібно навчитися сприймати співрозмовника рівним собі. Потрібно хвалити людину за гарно виконану роботу, навіть якщо вам здається, що ви могли б виконати її краще. Не слід забувати про зоровий контакт та посмішку.

3. Мовний бар'єр виникає між носіями різних мов. Крім того, він можливий між людьми з різним рівнем компетенції в визначеній області. Ви навряд чи зможете зрозуміти співрозмовника, якщо у своїй промові він використовує незнайомі слова. При розмові зі стажерами ви не досягнете з їх боку розуміння, якщо будете вживати професійні жаргонізми. Скоріш за все ви навіть вселите в них невпевненість у власній профпридатності.

Рішенням є спрощення мови до рівня співрозмовника. Але варто розрізняти спрощення мови і поблажливість, властиву людям із завищеною самооцінкою.

4. Емоційний бар'єр може виникати через невпевненість, злість, жаль або надмірну радість та захват. Як відомо, на робочі комунікації можуть накладати відбиток домашні турботи, і навпаки. Колеги та партнери можуть пропускати частину інформації повз вуха, навіть самі того не помічаючи, коли відчувають емоційне напруження, коли зайві думки не дають їм спокою. Такі люди стають дратівливими та прискіпливими до будь-яких слів співрозмовника, перебуваючи не в дусі, а при надмірній радості під час робочого діалогу є ризик схвалення відверто абсурдної ідеї.

Щоб уникнути емоційного бар'єру, потрібно навчитися контролювати свої емоції, не давати їм брати верх над вами і не дозволяти впливати на спілкування з іншими людьми. А якщо така річ все ж неминуча, треба вести бесіду зі співрозмовником нейтрально.

5. Культурний бар'єр може виникнути при комунікації представників різних культур. Але відмінності культури можуть проявлятися не тільки в спілкуванні з іноземцями або представниками іншої віри. Якщо ви розповідаєте про свято з тортотом людині, якій протипоказане солодке, це точно зіпсує їй настрій.

Для рішення даного бар'єру потрібно вивчити співрозмовника заздалегідь і вести розмову максимально тактовно. Якщо ви не дуже знайомі з культурою співрозмовника і є ризик бовкнути щось не те, потрібно ввічливо пояснити це людині віч-на-віч.

6. Гендерний бар'єр виникає через неоднакове мислення чоловіків і жінок та може виявитися причиною непорозуміння, адже жінкам властиве інтуїтивне мислення, чоловікам – логічне. Звісно, ці стереотипи відносяться не до всіх. Крім того, те, що прийнято по відношенню до чоловіка, може бути недоречним і неетичним по відношенню до жінки.

Для позбавлення гендерного бар'єру, потрібно не розділяти співрозмовників за статевою ознакою і сприймати їх як рівних собі.

Як ми бачимо, комунікативні бар'єри у спілкуванні можуть бути спричинені різними чинниками. Існує багато інших факторів, які впливають на успішність та ефективність ділового спілкування, таких як культура спілкування, мовний та діловий етикет, ораторські здібності тощо. Але

розуміння бар'єрів та перешкод до ефективного спілкування та знання щодо рішень їхнього подолання є початковим важливим етапом для кожного менеджера для успішного ведення комунікацій з колегами, співробітниками та партнерами.

Список використаної літератури:

1. Скібіцька Л.І. Організація праці менеджера. Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
2. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
3. Dave, H. (2017). An Inquiry on Social Issues – Part 2. Business Ethics and Leadership, 1(3), 45-63. DOI: 10.21272/bel.1(3).45-63.2017
4. Dave, H. (2017). An inquiry on social issues – Part 1. Business Ethics and Leadership, 1(2), 78-87. Doi: 10.21272/bel.1(2).78-88.2017
5. Greco, F. (2018). Resilience: Transform adverse events into an opportunity for growth and economic sustainability through the adjustment of emotions. Business Ethics and Leadership, 2(1), 44-52. Doi: 10.21272/bel.2(1).44-52.2018
6. Makarenko, I., Sirkovska, N. (2017). Transition to sustainability reporting: evidence from EU and Ukraine. Business Ethics and Leadership, 1(1), 16-24. Doi: 10.21272/bel.2017.1-02
7. Poliakh S., Alikariyev N. (2017). Evaluation Quality of Consumer Protection by Financial Markets Services. Financial Markets, Institutions and Risks, 1(3), 75-81. DOI: 10.21272/fmir.1(3).75-81.2017
8. K. B. Kouassi. (2018). Public Spending and Economic Growth in Developing Countries: a Synthesis. Financial Markets, Institutions and Risks, 2(2), 22-30. DOI: 10.21272/fmir.2(2).22-30.2018
9. Khan, Md Yusuf Hossein (2018). The Effectiveness of Entrepreneurial Activities for Economic Development: A Route to Innovation and Job Generation. SocioEconomic Challenges, 2(2), 32-40. DOI: 10.21272/sec.2(2).32-40.2018
10. Kolomiets, U., Petrusenko, Yu. (2017). The human capital theory. Encouragement and criticism. SocioEconomic Challenges, 1(1), 77-80. 10.21272/sec.2017.1-09
11. Bhandari, M. P. (2018). Impact of Tourism of Off Road Driving on Vegetation Biomass, a Case Study of Masai Mara National Reserve, Narok, Kenya. SocioEconomic Challenges, 3(2), 6-25. DOI: 10.21272/sec.3(2).6-25.2018
12. Singh, S.N. (2018). Regional Disparity and Sustainable Development in NorthEastern States of India: A Policy Perspective. SocioEconomic Challenges, 2(2), 41-48. DOI: 10.21272/sec.2(2).41-48.2018